

Oponentský posudok

na habilitačnú prácu **JUDr. Romana S V A T O Š A, Ph.D.** vypracovanú na tému
„Kriminalita a možnosti jejého poznání a ovlivňování“

Kriminalita už dlhodobo púta pozornosť nie len kriminológov, ale rovnako aj predstaviteľov takmer všetkých spoločenskovedných odborov a v nemenšej miere aj politikov, vlád, parlamentov a nakoniec aj širokej laickej verejnosti. Jej druhom, formám, páchatelom a obetiam sú venované bezpočetné monografie, vedecké state, výskumné projekty a vedecko-teoretické podujatia bez celkom uspokojivých odpovedí na stále nové alebo aj skôr už nastolené naliehavé otázky teórie a praxe.

Kriminalita púta vcelku prirodzene pozornosť aj verejnoprávnych a osobitne komerčných médií. Mediálna prezentácia stavu, ale o to viac štruktúry kriminality často uprednostňuje skôr zaujímavosť, atraktívnosť a pikantnosť správ, ktoré bývajú od reálneho obrazu značne vzdialené. Zámer autora oponovanej habilitačnej práce poukázat na nevyhnutnosť disponovať vedeckými, nanajvýš objektívnymi a najnovšími poznatkami o kriminalite je plne odôvodnený. Rovnako aj autorove názory na možnosti ovplyvňovať kriminálnu scénu Českej republiky hodnotím ako korektne argumentované a tým aj realistické. Habilitant si zvolil tému nie len aktuálnu, ale taktiež veľmi náročnú z hľadiska odborného.

Metodologické východiská, zvolená metodika aj systém metód vypracovania habilitačnej práce (až na drobnejšie výnimky) plne korešpondujú s povahou riešenej problematiky, zvolenými cieľmi a nakoniec aj možnosťami autora.

Rovnako štruktúru celej habilitačnej práce hodnotím ako premyslenú, logicky konzistentnú, prehľadnú a zodpovedajúcu jej obsahu. Meritórne časti habilitácie sú vyvážené svojim rozsahom a ich usporiadanie autorovi poskytlo možnosť postupne prezentovať myšlienky tak, aby budoval koherentný a priebežne argumentovaný (systémovo integrovaný) celok. Povedané sa vzťahuje aj na vnútornú štruktúru jednotlivých častí práce.

V prvej časti práce „**Základné pojmy**“ (s. 12 – 23) autor postupne prezentuje vlastné hodnotiace stanoviská k názorom na predmet kriminológie ako samostatného vedného odboru, jeho členenie a základné funkcie, na fenomén kriminality (na jej legálne a sociologizujúce ponímanie), opisuje obsah a rozsah pojmov „delikvencia“, „negatívne spoločenské javy“ a „protispoločenské jednanía“ a nakoniec opisuje obvyklé ukazovatele kriminality (jej stav, úroveň, štruktúru a dynamiku). Obsah kapitoly súhlasí s jej názvom, korešponduje so súčasnými kriminologickými poznatkami a tvorí vhodné východiská pre riešenie teoretických a praktických problémov v nasledujúcich kapitolách. Osobitne oceňujem kritické stanovisko

autora k názorom, ktoré vymedzujú kriminológiu ako interdisciplinárnu vedu, čím ju de facto pozbavujú statusu samostatného vedného odboru so svojim osobitným predmetom skúmania.

Druhá časť práce „**Historie statistiky kriminality**“ (s. 23 – 39) je venovaná genéze (založeniu a vývoju) systematickej evidencie empirických údajov o kriminalite. Autor v nej predkladá svoju (odôvodnenú a prehľadnú) etapizáciu, opisuje problémy súvisiace so získavaním a vedením údajov o kriminalite do vzniku a po vzniku Československa až po súčasnosť.

Osobitne oceňujem začlenenie kapitoly „**Skutečnosti ovlivňující statistické údaje**“ (s. 40 – 88), v ktorej habilitant správne poukazuje na mnohé objektívne a subjektívne faktory, ktoré hodnotu štatistických údajov o kriminalite viac alebo menej ovplyvňujú. Nápadne vyšší rozsah tejto kapitoly (takmer tretina celej práce) však považujem za odôvodnený. V niektorých prípadoch (osobitne pri medzinárodných porovnaníach) môžu byť komparované štatistiky (a to ako historicky tak aj logicky) dokonca až zavádzajúce. Správne poukazuje aj na stále pretrvávajúci nesúlad medzi štatistikami policajnými, súdnymi a väzenskými, ktoré môžu spôsobiť aj nemalé nedorozumenia.

Štvrtá časť práce „**Informační zdroje obsahující data o kriminalitě**“ (s. 89 – 97) pomerne podrobne rozoberá informačné systémy, používané Políciou ČR a Ministerstva vnútra ČR a aktívne využívané v riadiacej, analytickej, operatívno-pátracej ako aj preventívnej činnosti subjektov zodpovedných za kontrolu kriminality.

V piatej časti habilitačnej práce „**Možnosti využití současně provozovaných informačních systémů a možnosti zavádění a využití nových informačních systémů u bezpečnostních sborů – výzkumná část**“ (s. 98 – 135) autor preukazuje okrem nadštandardných teoretických znalostí zvolenej témy aj zvládnutie metodologického inštrumentária kriminologických výskumov a pripravenosť na jeho korektné praktické používanie. Cieľom zodpovedá zvolená metodika výskumu, k hypotézam boli vypracované primerané indikátory a údaje získané empirickým štetrením sú interpretované v súlade so zásadami vedeckej práce. Kapitola prináša pôvodné vedecké poznatky, čím významne zvyšuje vedeckú úroveň celej habilitačnej práce.

Záverečnú, šiestu kapitolu „**Poznání, prognózování a ovlivňování kriminality – nové možnosti**“ (s. 136 – 145) považujem za vhodné zavŕšenie predkladaných názorov na kriminalitu a na teoretické, metodologické a praktické problémy späté s jej poznávaním, osobitne s vypracovávaním prognóz jej možného budúceho vývoja, ako aj možnosťami jej efektívnej kontroly v bližšej a vzdialenejšej budúcnosti. Autor správne poukazuje na osobitosti spo-

ločensko-vedného (o to viac kriminologického) poznávania, na potrebu permanentného zohľadňovania miery subjektívnej a objektívnej neurčitosti vplývajúcich kriminogénnych faktorov na nezvyčajne rôznorodé druhy kriminality.

Záver práce (s. 146 – 149) stručne inventarizuje závery a poslanie kapitol a autor v ňom formuluje aj odporúčania na možné využitie práce v reálnej praxi. Nie len v závere, ale v celej práci autor preukazuje okrem hlbokých teoretických znalostí riešenej témy taktiež bohaté praktické skúsenosti s odhaľovaním kriminality, jej štatistickým spracovávaním a nakoniec aj korektným interpretovaním.

Habilitačná práca JUDr. Romana Svatoša, Ph.D. má vysokú úroveň aj po stránke formálnej. Je napísaná kultivovaným jazykom vedy, myšlienky sú formulované presne, jednoznačne, určite, zrozumiteľne a na čitateľa pôsobia presvedčivo.

Použitá literatúra je reprezentatívna, súčasná s primeraným zastúpením zahraničných autorov. S literárnymi prameňmi habilitant pracuje korektne, je dôsledný pri citáciách a iných odkazoch, jeho komentáre k akceptovaným aj kritizovaným názorom sú odborne fundované.

Z á v e r:

JUDr. Roman Svatoš, Ph.D. vo svojej habilitačnej práci preukázal rozsiahle odborné znalosti riešenej témy, schopnosť kvalifikovane pracovať s vedeckou literatúrou ako aj spôsobilosť kreovať pre vedu nové, originálne poznatky. Taktiež preukázal schopnosti tvorivo riešiť teoreticky náročné problémy a ich kultivované písomné stvárnenie. Oponovaná práca spĺňa požiadavky na prácu habilitačnú.

Odporúčam, aby JUDr. Romanovi Svatošovi, Ph.D. bol na základe predloženej habilitačnej práce po jej úspešnej obhajobe udelený vedecko-pedagogický titul „docent“ v študijnom odbore 8.3.1. ochrana osôb a majetku.

Bratislava, 10.03.2014

prof. PhDr. Květoň Holc, DrSc.

Fakulta práva

Paneurópskej vysokej školy